

College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR)
Mevrouw Bénédicte VESSIÉ
Voorzitster

Congresstraat 12-14

1000 BRUSSEL

Brussel, 8 februari 2023

Mevrouw de Voorzitster,
Geachte mevrouw VESSIÉ,

Betreft : **Ontwerp van “Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)” (zogenaamde “effectennorm”)**

Wij verwijzen naar uw schrijven van 20 december 2021 (met referentie CO-21948), waarbij u een aantal opmerkingen had geformuleerd omtrent een ontwerp van “Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)”, zoals door het IBR in oktober 2021 ter goedkeuring aan de Hoge Raad voorgelegd, in toepassing van artikel 31, § 1, van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren. Deze ontwerpnorm had betrekking op een zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdracht en was dan ook opgesteld gezamenlijk met het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (ITAA).

Naar aanleiding van de hoorzitting/ontmoeting op 5 januari 2022 met de vertegenwoordigers van het IBR en het ITAA, had de Hoge Raad de instituten verzocht om het ontwerp op een aantal punten te verduidelijken en te herformuleren. Deze punten hadden betrekking, enerzijds, op een reeks eigen opmerkingen van de Hoge Raad en, anderzijds, op de opmerkingen vanwege het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren in zijn schrijven van 20 december 2021.

In februari 2022 hebben het IBR en het ITAA een aangepaste versie van de ontwerpnorm aan de Hoge Raad voorgelegd (voor goedkeuring door het IBR/voor advies door het ITAA).

Helaas moest de Hoge Raad vaststellen dat er nog twee opmerkingen overbleven waaraan door de instituten onvoldoende gevolg was gegeven, met name wat betreft het ontbreken van een model van opdrachtbrief, alsook wat betreft de principes van kwaliteitsbeheersing (overeenstemming met de norm ISQC1 of nationale vereisten die minstens even stringent zijn). In april 2022 richtte de Hoge Raad dan ook een schrijven aan beide instituten met deze twee overblijvende opmerkingen.

In november 2022 is de Hoge Raad door de Voorzitter van het IBR aangeschreven omtrent de moeilijkheden die het IBR ondervond om met het ITAA een gezamenlijk normatief kader ter zake uit te werken en omtrent de beslissing van het IBR om een nieuwe versie van de ontwerpnorm, enkel toepasselijk op de bedrijfsrevisoren, voor goedkeuring aan de Hoge Raad voor te leggen. Via het schrijven van 9 november 2022 aan de Hoge Raad, ontvangen via mail op 10 november 2022, heeft de Voorzitter van het IBR dan ook een ontwerp van *“Norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)”* aan de Hoge Raad ter goedkeuring voorgelegd.

Hierbij wensen de leden van de Hoge Raad u ervan op de hoogte te brengen dat zij, in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 27 januari 2023, hebben geoordeeld niet in de mogelijkheid te zijn om het ontwerp van norm, zoals voorgelegd door het IBR op 10 november 2022, te kunnen goedkeuren, en dit om de volgende redenen:

1. Vooreerst heeft de Hoge Raad moeten vaststellen dat de door het IBR voorgelegde ontwerpnorm betrekking heeft op een zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdracht, met name een opdracht die door een onderneming zowel aan een bedrijfsrevisor (lid van het IBR) als aan een gecertificeerde accountant (lid van het ITAA) kan worden toevertrouwd (voor zover er geen commissaris is aangesteld). Toch is het ontwerp enkel door één instituut, met name door het IBR, aan de Hoge Raad voorgelegd en beoogt het ontwerp uitsluitend toepasselijk te zijn op bedrijfsrevisoren.

De Hoge Raad acht het evenwel noodzakelijk dat op de economische beroepsbeoefenaars, aan wie de wetgever eenzelfde opdracht heeft toevertrouwd, een eenvormig normatief kader omtrent de door hen uit te voeren werkzaamheden en omtrent hun verslaggeving toepasselijk zou zijn, ook al behoren zij tot een verschillend instituut.

Vanuit de taak die de wetgever aan de Hoge Raad heeft toebedeeld, met name te waken over het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer bij de uitoefening door de economische beroepsbeoefenaars van hun activiteiten (cf. artikel 79, derde lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur), zijn de leden van de Hoge Raad van oordeel dat een norm omtrent de uitvoering van een “gedeelde” wettelijke opdracht, uniform dient te zijn voor de diverse categorieën van economische beroepsbeoefenaars die deze wettelijke opdracht mogen uitvoeren. Uiteraard dient het normatief kader wel rekening te houden met de specificiteiten van elke beroepsgroep, gelet op de wettelijke en reglementaire voorschriften die van toepassing zijn op de respectieve beroepen.

Deze benadering sluit nauw aan bij de vaste praktijk die reeds bijna 30 jaar toepassing vindt. Meer bepaald zijn sinds de invoering in het vennootschapsrecht van de zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdrachten (in 1991, 1993 en recent nog in 2019), de ontwerpnormen ter zake (toepasselijk op de economische beroepsbeoefenaars) steeds op gezamenlijke wijze door de betrokken instituten aan de Hoge Raad voorgelegd. Het gaat onder meer om de beroepsnormen inzake de verrichtingen van fusies en splitsingen, omzetting en ontbinding/vereffening van vennootschappen.

2. Daarnaast is de Hoge Raad genoodzaakt om op te merken dat in het door het IBR voorgelegd ontwerp wordt verwezen naar de toepassing van een “norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en van ISA 220 (Herzien) in België”, terwijl deze in België nog niet is goedgekeurd, noch door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, noch door de federale Minister bevoegd voor Economie, overeenkomstig de voorschriften van artikel 31, § 2, van de wet van 7 december 2016.

Het feit dat in het door het IBR voorgelegd ontwerp verwezen wordt naar een tekst, die momenteel nog in voorbereiding is, maar die als zodanig nog niet in de Belgische rechtsorde bestaat, brengt de rechtszekerheid in het gedrang en belet de Hoge Raad bijgevolg om zijn goedkeuring te verlenen aan het voorgelegd ontwerp.

*

* *

De Hoge Raad heeft zijn teleurstelling geuit, zowel ten aanzien van de Voorzitter van het IBR als ten aanzien van de Voorzitter van het ITAA, omtrent het feit dat de twee instituten waartoe de economische beroepsbeoefenaars behoren, en die over het normatief initiatiefrecht beschikken, er blijkbaar niet in geslaagd zijn om een gezamenlijk uniform normatief kader voor deze wettelijke opdracht (zoals bedoeld in onderhavig schrijven) aan de Hoge Raad voor te leggen, ondanks het herhaaldelijk en expliciet verzoek vanwege de Hoge Raad aan beide instituten om tot een gezamenlijk ontwerp te komen. Diverse overlegmomenten op initiatief van de Hoge Raad ten spijt, recent nog op 16 december 2022, hebben niet kunnen verhinderen dat er, bijna vier jaar nadat de wetgever deze nieuwe opdracht aan de economische beroepsbeoefenaars heeft toevertrouwd, hiervoor nog steeds geen gezamenlijk uniform normatief kader, toepasselijk op de door de wetgever bedoelde economische beroepsbeoefenaars, omtrent de door hen uit te voeren werkzaamheden en uit te brengen verslaggeving, voorhanden is.

De leden van de Hoge Raad zijn dan ook genoodzaakt geweest om de bevoegde Voogdijministers erop te wijzen dat de bestaande wettelijke voorschriften onvoldoende slagkracht bieden aan de Hoge Raad om op te treden ingeval van dergelijke patsituaties, met als spijtig gevolg dat er geen enkel uniform normatief kader voor de uitvoering van “gedeelde” wettelijke opdrachten uitgevaardigd wordt en dat bovendien de economische beroepsbeoefenaars naar eigen inzichten invulling kunnen geven aan de door de wetgever toevertrouwde taken. Uiteraard strookt dergelijke aanpak niet met de nood aan rechtszekerheid en de vereisten van het maatschappelijk verkeer.

Een verruiming van de normatieve bevoegdheden van de Hoge Raad, zou hieraan verhelpen. Minstens dringen de leden van de Hoge Raad – specifiek wat de zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdrachten betreft – aan op een afstemming van de wettelijke voorschriften inzake de totstandkoming van het normatief kader voor de leden van het ITAA (louter adviesprocedure volgens artikel 80 van de wet van 17 maart 2019), op de goedkeuringsprocedure zoals die sinds 2007 geldt voor het normatief kader, toepasselijk op de leden van het IBR (goedkeuring zowel door de Hoge Raad als door de Minister, bevoegd voor Economie, aansluitend op een openbare raadpleging, volgens artikel 31 van de wet van 7 december 2016).

De leden van de Hoge Raad hielden eraan u hiervan op de hoogte te brengen. Uiteraard zijn wij steeds bereid om u hierover verder toelichting te verstrekken.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter